

Krönika

Klimatpolitik. EU-kommissionen har lagt förslag som om de genomförs sätter skarpa gränser för merparten av koldioxidutsläppen inom EU. Det finns egentligen bara ett problem med dessa förslag – de kanske inte genomförs. Det skriver John Hassler, professor i nationalekonomi vid Stockholms universitet.

FOTO: HENRIK HELLSTRÖM

John Hassler: Varför är det tyst om det som är viktigt?

Atmosfärens förmåga att ta hand om koldioxid utan oacceptabla klimatförändringar är begränsad. Bristen på skarpa gränser för utsläppen är kärnan i klimatproblemen. Naturvetenskapen har lärt oss att varje ytterligare ton koldioxid ökar den globala medeltemperaturen. Därför måste utsläppen successivt fasas ut. Det är egentligen inte så svårt och kräver ganska begränsade uppoffringar om det får ta ett par decennier. Problemet är att det måste ske globalt. De svenska klimatpolitiska målen handlar dock om utsläpp inom Sveriges gränser och den klimatpolitiska diskussionen handlar om huruvida politiken är tillräcklig för att nå dessa mål.

Ett fokus på utsläppen inom våra gränser kan vara rimligt om det bara är dessa vi direkt kan påverka. Då tar vi i alla fall vårt ansvar och kan kanske inspirera andra länder att följa efter. Kanske har det varit en riktig beskrivning av verkligheten. Just nu är den i alla fall helt fel! Nu har Sverige och vår regering en jättechans att bidra till att EU inför regler som tar hela unionen till klimatneutralitet.

EU-kommissionen har lagt förslag som om de genomförs sätter skarpa gränser för

merparten av koldioxidutsläppen inom EU. Slutdatum sätts för hur länge fossila bränslen får användas. Till skillnad från de svenska klimatpolitiska målen är kommissionens förslag inte bara ambitiösa mål utan innehåller konkreta styrmedel som säkerställer att målen nås.

Ett av förslagen är att kraftigt minska utgivningen av utsläppsrätter inom det europeiska utsläppshandelssystemet EU ETS. Enligt nuvarande regler kommer industrierna inom detta system, bland annat stålverk, cementproduktion, tung industri, kraftproduktion och flyg att få släppa ut 30 miljarder ton sammanlagt över all framtid. Kommissionens förslag är att minska den tillåtna utsläppsmängden till 16 miljarder ton. Den sista utsläppsrätten ska ges ut år 2040, sedan blir det förbjudet för alla dessa företag att släppa ut koldioxid. Den föreslagna minskningen på 14 miljarder ton motsvarar Sveriges nuvarande utsläpp under 280 år!

Lika kraftfulla åtgärder föreslås inom transportsektorn och för uppvärmning.

”Var är Greta, nu när hon och hennes supportrar skulle behövas som allra bäst?”

Där ska ett utsläppshandelssystem införas som med tvingande kraft fasar ut användningen av fossila bränslen till 2044. Nyförsäljning av fossildrivna bilar blir förbjudet från år 2035.

Det finns egentligen bara ett problem med dessa förslag – de kanske inte genomförs. För att så ska ske måste de godkännas av unionens alla regeringar och nu är förhandlingarna om detta hårda. Men var står Sverige? Vad gör regeringen för att öka chanserna att få igenom förslagen? Vad tycker partierna? Kommer vi som väljare i höst att kunna bidra med vår röst och utkräva ansvar av våra politiker?

Om detta vet vi, åtminstone jag själv, nästan ingenting. Klimatpolitiska rådet skriver symtomatiskt i sin senaste rapport att man ”inte i arbetet med denna rapport närmare analyserat den svenska regeringens ståndpunkter i förhandlingarna eller hur regeringens agerande påverkar möjligheterna att uppnå klimatmålen”. Lika tyst är det i medierna. Varför diskuterar vi inte det som är viktigt? Var är klimatjournalisterna och kulturdebattörerna? Och var är Greta, nu när hon och hennes supportrar skulle behövas som allra bäst?

John Hassler,
Professor i nationalekonomi med fokus på klimatekonomi vid Institutet för internationell ekonomi, Stockholms universitet